

רבי יהודה: **והוא**, פאת שדהו פוטרת את כל האילנות – רק באופן **שהתחיל בעל השדה לקצור** את הזרעים קודם שמכר את האילנות, כי בכך התחייב בפאה גם על האילנות, והפאה שהתחייב אז ראויה לפטור את כל השדה עם האילנות [וכל זה דווקא אם שייר

שאם שייר המוכר חלק לעצמו, מוטל עליו חיוב הפרשה על הכל, שאם לא כן היאך פוטר בפאה שלו את אילנותיו של אחר?! (18)

אמר ליה רבא: והא מר הוא דאמר על דברי

את המתנות אצלו, אך לרב חסדא החיוב מדינא וכדברי תורא"ש, וכן משמע מהשקלא וטריא בסוגיין, כי אילו גם רב חסדא סובר כן מה הקשה לו רבא בסמוך שבראה"ג לא התחייב בתחילה על הכל, והרי משייר את כל הגיזה עד שיתחייב. [ודוחק לומר שמשום כך גופא אמר רב חסדא "והוא שהתחיל לקצור" כי בפאה מוכר לו הכל שאין בה הפקעת מצוה, ולולי שהתחיל לקצור לא יוכל להפריש על חלק הלוקח, ועל כך אמר רבא שאי אפשר להעמיד באופן כזה בראה"ג, כי לא התחייב בתחילה, ונמצא שהפקיע את המצוה, וגם לא יוכל להפריש]. אולם יש לפרש שקושיית רבא הרי רק בפאה מסתבר שמשייר כי התחייב בתחילה, אך בראה"ג שלא התחייב מהיכי תיתי ששייר. [ובהערה זו יתבאר מהו החיוב כשהתחיל לקצור].

ובירושלמי פאה [פ"ג ה"ו] מסקינן שאף אם לא התחיל המוכר לקצור חייב לתת פאה על הכל, וכמו בראשית הגז [וכך הבין רבא את דברי רב חסדא בסוגיין] וביאר הירושלמי שרבי יהודה מחייב את המוכר אף שבעת המכירה עוד לא התחיל חיובו, "משום דחובת קציר בקמה" [דהיינו שפאה ניתנת מהקמה על מה שכבר קצר, וכיון שהאילנות עומדים להעקר נחשבים תלושים לגבי הזרעים שביד המוכר ומפריש מהם], או משום דהוי כמוכר לו חוץ מחובתו". ובספר **חוב"ב** [פאה ד, ו] ביאר שהמוכר נחשב כשותף בשדה לגבי זכות הפרשת פאה, ואינו נחשב כמפריש משלו על של חברו, וסבר רב

ואף שקציר מין אחד מחייב את כל המינים שבשדה, אין פאה ממין אחד פוטרת, אלא צריך להפריש מכל מין על מינו, וכעין זה מבואר בתורת זרעים ריש פאה עיי"ש. [אכן, כבר הבאנו שהר"ש ביאר שכוונת הגמרא שליקט מהאילנות].

18. **בתורא"ש** העיר שאין דמיון גמור בין פאה לראה"ג, שהרי הלוקח חייב בפאה גם בפני עצמו אף שלא שייר המוכר, ואילו בראשית הגז אין הלוקח חייב בפני עצמו כי אין הצאן שלו, אלא רק מצד שהמוכר לא מכר לו את חלק המתנות ובהו סובר רב חסדא כדברי רבא להלן, ולא נחלק רב חסדא על רבא אלא באופן ששייר, שדעת רב חסדא כי אין חיוב המוכר ששייר משום ששייר המתנות אצלו, אלא כיון ששייר חלק אצלו חייב מדינא על הכל.

אמנם דעתו של רב חסדא טעונה ביאור, למה יתחייב המוכר גם על חלק הלוקח מפני השיר, והרי אין כל הגיזה והקמה שלו. והחזו"א [רד סק"א] כתב שאין דעת המוכר להפקיע זכות כהן, ודעת שניהם שישאר לכהן זכות ראה"ג ומשייר הגיזה לעצמו עד שעת הגיזה והלוקח זוכה את הגז לאחר שכבר התחייב בראה"ג וכו', אמנם ביאור זה אינו שייך במוכר ששייר אילן בשדה, שהרי במכירתו אינו מפקיע את מצוות פאה כי הלוקח מתחייב בה, ואינו דומה לראשית הגז.

ואכן מסתבר שלא התכוון החזו"א לבאר כן אלא בדברי רבא שנקט כי החיוב משום ששייר